

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/12/2023
Identifikačné číslo spisu:	6917207861
Dátum vydania rozhodnutia:	25.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6917207861.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne MUDr. A. E., narodenej XX. C. XXXX, B. C., B. XXX/XX, proti žalovaným 1/ N. P., narodenému XX. Y. XXXX a 2/ N. P., narodenej XX. X. XXXX, obaja L., N. XXX/X, obaja zastúpení advokátom JUDr. Michalom Treščákom ml., Košice, Štúrova 17, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti a o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota sp. zn. 16C/6/20217, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. augusta 2022 č. k. 16Co/20/2022-434, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) prvým rozsudkom z 26. apríla 2018 č. k. 16C/6/2017-78 zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobcu (pôvodný žalobca C. P.) a žalovaných 1/ a 2/ k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX, nachádzajúcej sa v okrese B. C., obci L., v katastrálnom území L., evidovanej pod parc. č. XXX/X, vyznačenej ako zastavané plochy a nádvoria o výmere 652 m² (výrok I). Prikázal do výlučného vlastníctva pôvodného žalobcu v celosti nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v okrese B. C., obci L., v katastrálnom území L., a to parc. č. XXX/X, vyznačenú ako zastavaná plocha o výmere 192 m² a novovytvorenú parc. č. XXX/X, vyznačenú ako zastavaná plocha o výmere 134 m², identifikované geometrickým plánom č. 32966334-36/2017, vyhotoveným K. E. dňa 31. júla 2017, úradne overeným dňa 1. augusta 2017 (výrok II); prikázal do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (N. P. a N. P.) v celosti nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v okrese B. C., obci L., v katastrálnom území L., a to novovytvorenú parc. č. XXX/X, vyznačenú ako zastavaná plocha o výmere 27 m² a novovytvorenú parc. č. XXX/X, vyznačenú ako zastavaná plocha o výmere 299 m², identifikované geometrickým plánom č. 32966334-36/2017, vyhotoveným K. E. dňa 31. júla 2017, úradne overeným dňa 1. augusta 2017. (výrok III) a nepriznal žiadnej zo strán sporu nárok na náhradu trov konania (výrok IV).

2. Na odvolanie pôvodného žalobcu C. P. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo dňa 21. novembra 2018 č. k. 16Co/333/2018-123 zrušil rozsudok okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že okresný súd sa nevysporiadal s otázkou účelného využitia pozemkov a či rozdelenie nehnuteľností nevytvára priestor na susedské spory medzi účastníkmi konania, prípadne s užívateľmi a vlastníkmi ďalších príslušných nehnuteľností. Sporná nehnuteľnosť sa nachádza v území obce, na ktorom bola realizovaná individuálna výstavba rodinných domov. Nehnuteľnosti sú evidované ako zastavané plochy a nádvorja, a ich využitie slúži na bývanie a oddych užívateľov domovej nehnuteľnosti. Medzi stranami ostalo tiež sporné vlastníctvo garáže, postavenej na pozemku, ktorý súd prikázal do výlučného vlastníctva žalovaným 1/ a 2/. Okresný súd mal znovu posúdiť, či žalovanými 1/ a 2/ predložené novovytvorené pozemky z hľadiska polohy, tvaru a celkovej plochy zodpovedajú požiadavkám ich riadneho využitia. V ďalšom konaní okresný súd na pojednávaní 20. novembra 2019 pripustil zmenu žaloby, ktorou sa pôvodný žalobca domáhal prikázania nehnuteľností zameraných geometrickým plánom č. 32966334-36/2017, ktorý bol vyhotovený K. E. a úradne overený dňa 1. augusta 2017 v celosti s tým, že na vyrovnanie hodnoty odstupujúcich spoluvlastníckych podielov vyplatí žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne sumu 1 548,50 eura. Súčasne sa pôvodný žalobca domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom garáže v kat. úz. L. na parc. KN-C č. XXX/X. Uznesením z 21. apríla 2021 č. k. 16C/6/2017-258 okresný súd rozhodol o pokračovaní v konaní s dedičmi pôvodného žalobcu C. P., ktorý zomrel XX. Y. XXXX a to s G. P., narodenou XX. C. XXXX a MUDr. A. E., narodenou XX. C. XXXX. Na pojednávaní konanom 11. októbra 2021 okresný súd pripustil ďalšiu zmenu žaloby, keď žalobkyne preukázali, že na základe dedičského konania a uznesenia o dedičstve 3D 984/2019 po pôvodnom žalobcovi bol do katastra nehnuteľností zapísaný pod č. Z 1052/2020 geometrický plán vyhotoviteľa K. E. č. 32966334-36/2017 a na základe toho, že výlučnou vlastníčkou rodinného domu súp. č. XXX na parc. č. KN-C XXX/X, zapísaný na LV č. XXXX sa stala žalobkyňa MUDr. A.L. E.. Stavbu garáže na pozemku KN-C č. XXX/X navrhli žalobkyne určiť do dedičstva po C. P., ktorý túto stavbu nadobudol výstavbou pred rokom 1976, teda pred účinnosťou Stavebného zákona.

3. Okresný súd Rimavská Sobota z 8. novembra 2021 č. k. 16C/6/2017-349 v poradí druhým rozsudkom zrušil a vyporiadal podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území L., vedeným Okresným úradom Rimavská Sobota, katastrálny odbor na liste vlastníctva č. XXXX, a to k pozemkom parcel registra „C“ evidovaným na katastrálnej mape ako parcela č. 313/2 zastavaná plocha a nádvorie o výmere 192 m², parcela č. XXX/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 134 m²; parcela č. XXX/X zastavaná plocha a nádvorie o výmere 27 m²; parcela č. XXX/X zastavaná plocha a nádvorja o výmere 299 m², tak že ich prikazuje do výlučného vlastníctva v celosti 1/1 žalobkyni MUDr. A. E., rodenej P., nar. XX. XX. XXXX, rod. č.: XXXXXX/XXXX, trvale bytom B. XXX/XX, XXX XX B. C. (výrok I); uložil povinnosť žalobkyni MUDr. A. E. zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne z titulu zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam v katastrálnom území L., vedeným na LV č. XXXX na vyrovnanie hodnoty ich spoluvlastníckych podielov sumu 1 548,50 eura (výrok II); určil, že stavba garáže nezapísaná v katastri nehnuteľností nachádzajúca sa v katastrálnom území L. na pozemku parcely C KN č. XXX/X patrí v celosti 1/1 do dedičstva po nebohom C. P. (výrok III) a žalobkyniam 1/ (G. P.) a 2/ (MUDr. A. E.) priznal voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že vzhľadom na to, že nehnuteľnosti boli prikázané do výlučného vlastníctva žalobkyne MUDr. E., súd ju zaviazal na zaplatenie náhrady za odstúpenie spoluvlastníckeho podielu žalovaných 1/ a 2/ vo výške 1 548,50 eura, pričom súd vychádzal zo všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti, stanovenej znaleckým posudkom Ing. K. J. č. 50/2017 zo dňa 18. apríla 2017. Garáž tvorí so stavbou rodinného domu vo vlastníctve žalobkyne MUDr. E.Ž. jeden celok. Pôvodný žalobca garáž nadobudol výstavbou svojpomocne, z materiálu, ktorý nadobudol z inej stavby, počas svojho života garáž nerušene užíval. Spochybňovanie vlastníctva garáže zo strany žalovaných 1/ a 2/ začalo až po podaní žaloby o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Na právne zdôvodnenie zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva uviedol okresný súd § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka a na určenie, že stavba garáže patrí do dedičstva uviedol § 123 Občianskeho zákonníka, § 137 písm. c) CSP. Žalobkyniam, ktoré boli v konaní úspešné, priznal podľa § 255 ods. 1, a 262 ods. 1 CSP náhradu trov konania v rozsahu 100 % od žalovaných 1/ a 2/.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 8. novembra 2021 č. k. 16C/6/2017 - 434 pokračoval v konaní už iba s MUDr. A. E., narodenou XX. C. XXXX, B. C., B. XXX/XX, ako dedičkou žalobkyne G. P. (výrok I), potvrdil rozsudok okresného súdu (výrok II) a žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (výrok III). Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 63 ods.1, § 63 ods. 2 a § 78 ods. 1 CSP a vecne tým, že vzhľadom na to, že žalobkyňa G. P. zomrela po vydaní rozhodnutia súdom prvej inštancie a pred rozhodnutím o odvolaní žalovaných 1/ a 2/, rozhodol súd o pokračovaní v konaní s MUDr. A. E., ako dedičkou žalobkyne G. P.. Poukázal na to, že žalobkyňa MUDr. E. nadobudla aktívnu legitimáciu v konaní o zrušenie podielového spoluvlastníctva už po pôvodnom žalobcovi C. P. na základe dedičského rozhodnutia. Žalovaný 1/ dostatočne skutkovo nepodporil svoje tvrdenia v otázke, že sporná garáž sa užívala ako funkčné príslušenstvo obytného domu, ktoré nehnuteľnosti spoločne užívali právni predchodcovia žalobkyne a žalovaného 1/, rodičia žalobkyne so žalobkyňou a rodičia žalovaného 1/. Žalovaný 1/ nevysvetlil, ako mohol byť jeho právny predchodca vlastníkom garáže, ale nie vlastníkom stavby rodinného domu, s ktorým tvorí garáž funkčný celok na spoločnom pozemku, na ktorých boli obe stavby postavené. Oznámenie Mesta L. č. 113/2019 z 14. februára 2019, ktorým evidenčné číslo XXX prideliť stavbe A. a ako vlastníka budovy uvideli N. P.Ú., bolo vydané po začatí súdneho konania a pokiaľ odkazuje na Zoznamom stavieb č. j. 396/1973, s týmto dôkazom sa súd vysporiadal. Ďalej súd v odôvodnení uviedol, že v konaní o určenie vlastníctva stavby garáže, ako stavby, ktorá nie je zapísaná na liste vlastníctva nešlo na strane žalovaného 1/ o nútené procesné spoločenstvo, pretože chýbal predmet dedičstva. Takáto vec nemohla byť ani dedičsky prejednaná, čomu nasvedčuje výsledok konania vo veci sp. zn. 3D/570/2019, ktoré konanie bolo zastavené. Nútené spoločenstvo na strane dedičov vylučuje aj skutočnosť, že u žalovaného 1/, ani jeho spoludediča, nemohlo dôjsť prípadným zamietnutím žaloby o určenie vlastníctva garáže k žiadnej zmene. Nútené spoločenstvo o určenie vlastníctva k stavbe vzniklo iba na strane dedičov po C. P.B. v konaní o žalobe, ktorú podal o určenie vlastníctva garáže a trvalo do smrti žalobkyne G. P.. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu voči výrokom II a III podali žalovaní 1/ a 2/ dovolanie (ďalej ako „dovolatelia“ alebo „žalovaní 1/ a 2/“), ktoré odôvodnili ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolatelia majú za to, že vecná legitimácia v prípade určovacej žaloby vlastníckeho práva k nehnuteľnosti nezapísanej vo verejnej evidencii ku ktorej vlastnícke právo vzniklo a existuje bez potreby takejto evidencie je vždy predmetom dokazovania v súdnom konaní. Dovolatelia poukazujú na nález ÚS SR sp. zn. III. ÚS 191/2018 z 13. novembra 2018 v ktorom sa okrem iného konštatuje, že „Ak žalovaný v spore nenamieta nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie a jeho obrana spočíva v tvrdení, že pasívne vecne legitimované sú aj iné subjekty, musí túto skutočnosť jednoznačne tvrdiť a na jej preukázanie predložiť dôkazy.“ Sú názoru, že v celom konaní nebolo sporné pre žiadnu zo strán a ani pre okresný súd, že žalovaný 1/ je pasívne legitimovaný o určenie vlastníckeho práva ku garáži, lebo jeho pasívna legitimácia bola založená skutočnosťou, že je dedičom poručiteľa (pozn. po otcovi - N. P.). Z dedičského konania 1D/140/2011 z 22. januára 2013 vyplýva, tiež že dedičom poručiteľa zo zákona v dedičskej skupine okrem žalovaného 1/ je aj N. P. (nevlastný brat žalovaného 1/) a matka žalovaného 1/ K. P., na ktorých musia platiť rovnaké pravidlá pri určovaní vecnej legitimácie týkajúcej sa sporu o tú istú vec patriacu do dedičstva po ich poručiteľovi. Buď sú pasívne legitimovanými v tomto konaní - aj N. P. a K. P. popri žalovanom 1/ alebo žiaden z nich vrátane žalovaného 1/, reflektujú na tvrdenie krajského súdu, že chýbal predmet dedičstva. Poukazujú aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. mája 2019 sp. zn. 8Cdo/94/2018 od ktorého sa mal odvolací súd odkloniť: „v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi možno považovať za ustálený záver, až do vysporiadania dedičstva ohľadom tejto veci sú všetci dedičia považovaní za jej vlastníkov, pričom v danom určovacom spore, títo majú postavenie tzv. nútených procesných spoločníkov. Konania o takejto žalobe sa musia zúčastniť všetci dedičia, inak je daný nedostatok vecnej legitimácie.“ Keďže pasívna legitimácia existuje u žalovaného 1/ z titulu jeho postavenia dediča po poručiteľovi, tak z toho istého titulu musí existovať aj u všetkých ďalších spoludedičov, pričom táto skutočnosť z nich vytvára nútených procesných spoločníkov podľa § 78 ods. 1 CSP. Skutočnosť, že okrem žalovaného 1/ je nútené procesne legitimovaným účastníkom aj N. P., bola okresnému aj krajskému súdu známa podaniami žalovaných 1/ a 2/ z 26. apríla 2021 a 27. decembra 2021. Dovolatelia navrhli, aby dovolací

súd postupom podľa § 449 ods. 3 CSP zmenil rozsudok vo výroku II, tak že žalobu zamietla v celom rozsahu a vo výroku III tak, že žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania v rozsahu 100%.

6. Žalobkyňa sa k dovolaniu vyjadrila prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podaním zo dňa 2. januára 2023 a navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalovaných 1/ a 2/ zamietol ako nedôvodné a priznal žalobkyňi nárok na náhradu trov dovolacieho konania. V súčasnosti má právna zástupkyňa žalobkyne JUDr. Iveta Bračoková, Lučenec, M. Rázusa 29, zapísaná v zozname advokátov pod číslom XXXX, pozastavený výkon advokácie od 15. decembra 2023.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a treba ho odmietnuť.

7.1. Dovolatelia vyvodzovali prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP tým, že odvolací súd sa pri riešení právnej otázky toho či popri žalovanom 1/, ktorý nadobudol pasívnu legitímáciu v konaní o určenie vlastníckeho práva ku garáži z titulu dedičstva po poručiťovi (N. P.) majú byť ako žalovaní 1/ a 2/ aj ďalší dedičia, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu tým, že ostatných dedičov po poručiťovi spolu so žalovaným 1/ a 2/ nepovažoval za nútených procesných spoločníkov podľa § 78 ods. 1 CSP.

7.2. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Pokiaľ dovolať neoznačí alebo nesprávne označí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolať na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade nekonkretizovania podstaty odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (2Cdo/203/2016, 3Cdo/28/2017, 4Cdo/14/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017, 8Cdo/50/2017 a 8Cdo/141/2017).

7.3. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolaťom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pritom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu. Pokiaľ dovolať nevysvetlí, ktoré rozhodnutie treba považovať za „skorší prípad“, dovolací súd nemá podklad pre takéto posudzovanie (nemôže posúdiť, či skutočne došlo k dovolaťom tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), čo v konečnom dôsledku znamená, že nemôže prikrčiť k meritórному dovolaciemu prieskumu.

7.4. Najvyšší súd Slovenskej republiky z uznesenia Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 3D/984/2019, Dnot 306/2019 zo dňa 11. marca 2020 mal za preukázané, že účastníkmi v dedičskej veci po poručiťovi C. P., ktorý zomrel dňa XX. Y. XXXX ako ženatý bez zanechania závetu boli G. P., manželka poručiťa a MUDr. A. E., dcéra poručiťa. Rovnako mal súd z uvedeného uznesenia za preukázané, že rodinný dom v L., súp. č. XXX, postavený na parcele č. XXX/X nadobudla do svojho výlučného vlastníctva MUDr. A. E.. Z uznesenia Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 3D/570/2019-85, Dnot 185/2019 zo dňa 19. apríla 2021 vyplýva, že konanie bolo o dedičstve po poručiťovi N. P. (otcovi žalovaného 1/), ktorý zomrel dňa 22. februára 2011 zastavené. V danom prípade sa jednalo o

konanie o novoobjavenom majetku po poručiteľovi, otcovi žalovaného 1/, ktoré sa začalo na základe návrhu zo dňa 24. júna 2019, pričom týmto novoobjaveným majetkom po vyššie uvedenom poručiteľovi mala byť práve sporná samostatne stojaca garáž, ktorá sa nachádza na parc. č. C KN XXX/X. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia zároveň vyplývalo, že v konaní o dedičstve nebol predložený žiadny hodnoverný dôkaz o tom, že bol poručiteľ vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti a rovnako i žiadosť o zápis stavby (Z 595/2019) bola Okresným úradom Rimavská Sobota, katastrálnym odborom, do listu vlastníctva č. XXXX odmietnutá. Vo vzťahu k listinnému dôkazu - zoznamu stavieb č. j. 396/1973 zo dňa 14. marca 1973 o pridelení evidenčných čísiel v L. a m.č. B. I. vyplýva, že vyššie uvedenej garáži bolo pridelené evidenčné číslo XXX. Najvyšší súd poukazuje, že na základe iba tejto listiny nemožno deklarovať vlastnícke právo svedčiace v prospech otca žalovaného 1/, ktorý či už v dedičskom konaní o novoobjavenom majetku vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 3D/570/2019-85, ako ani v konaní vedenom Okresným úradom Rimavská Sobota, Správou katastra pod Z 595/2019 nevedel predložiť žiadne ďalšie dôkazy svedčiace v prospech vlastníckeho práva svojho otca.

7.5. Najvyšší súd uvádza, že žalobu na určenie vlastníctva stavby garáže podala len žalobkyňa resp. jej právni predchodcovia. Aktívnu legitimáciu žalobkyní G. P. a MUDr. A. E.Á. mal okresný súd preukázanú dedičským rozhodnutím sp. zn. 3D/984/20019 z 11. marca 2020 po poručiteľovi C. P. Pasívnu legitimáciu žalovaných 1/ a 2/ mal preukázanú tým, že sporná garáž bola postavená na parcele v podielovom spoluvlastníctve žalovaných 1/ a 2/. Okresný súd sa vysporiadal aj s tým, že v súvislosti s návrhom na prejednanie novoobjaveného dedičstva vo veci 3D/570/2019 ani v konaní o zápis do katastra nehnuteľností na Okresnom úrade Rimavská Sobota pod Z 595/2019 nevedel žalovaný 1/ predložiť dôkazy svedčiace o nespornom vlastníctve svojho otca (N. P.). V súvislosti so sporom o určenie vlastníctva k stavbe garáže mal žalovaný 1/ vedomosť o tom, že odvolací súd v zrušujúcom rozhodnutí poukázal na to, že pokiaľ je vlastníctvo garáže sporné, nie je možné bez ďalšieho prikázať do výlučného vlastníctva žalovaným 1/ a 2/ novovytvorený pozemok na ktorom sporná stavba stojí. V odvolaní síce správne uvádzali, že otázka určenia vlastníctva stavby garáže sa stala rozhodujúcou k určeniu toho, či zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva k pozemku, na ktorom stavba stojí, dôjde jeho reálnym rozdelením, alebo prikázaním v celosti do vlastníctva niektorej zo strán sporu, ale pokiaľ žalovaný 1/ tvrdil, že sporná garáž by mala patriť do novoobjaveného dedičstva po jeho otcovi N. P., bolo jeho povinnosťou podať určovaciu žalobu, v ktorej mal označiť všetkých dedičov. Keďže v posudzovanej veci nepredložil svoj protinávrh na určenie stavby do dedičstva po svojom právnom predchodcovi, ale navrhol iba zamietnutie žaloby, ktorú podala jeho procesná protistrana, v odvolaní nemohol namietat, že súd nekonal so všetkými dedičmi poručiteľa N. P. Okresný súd sa s pasívnou legitimáciou žalovaných 1/ a 2/ vyrovnal v súlade s predmetom konania a skutkovými zisteniami. V konaní o určenie vlastníctva stavby garáže, ako stavby, ktorá nie je zapísaná na liste vlastníctva nešlo na strane žalovaného 1/ o nútené procesné spoločenstvo, pretože chýbal predmet dedičstva. Takáto vec nemohla byť ani dedičsky prejednaná, čomu nasvedčuje výsledok konania vo veci sp. zn. 3D/570/2019, ktoré konanie bolo zastavené. Nútené spoločenstvo na strane dedičov vylučuje aj skutočnosť, že u žalovaného 1/, ani jeho spoludediča, nemohlo dôjsť prípadným zamietnutím žaloby o určenie vlastníctva garáže k žiadnej zmene. Nútené spoločenstvo o určenie vlastníctva k stavbe vzniklo iba na strane dedičov po C. P. v konaní o žalobe, ktorú podal o určenie vlastníctva garáže a trvalo do smrti žalobkyne G. P..

7.6. Žalovaní 1/ a 2/ vidia právnu otázku od ktorej riešenia sa mal odvolací súd odkloniť vyplývajúcu z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. mája 2019 sp. zn. 8Cdo/94/2018: „v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi možno považovať za ustálený záver, až do vysporiadania dedičstva ohľadom tejto veci sú všetci dedičia považovaní za jej vlastníkov, pričom v danom určovacom spore, títo majú postavenie tzv. nútených procesných spoločníkov. Konania o takejto žalobe sa musia zúčastniť všetci dedičia, inak je daný nedostatok vecnej legitimácie.“

7.7. Žalovaní 1/ a 2/ tiež vidia právnu otázku od ktorej riešenia sa mal odvolací súd odkloniť vyplývajúcu z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 191/2018 z 13. novembra 2018 podľa ktorého: „Ak žalovaný v spore nenamietá nedostatok svojej pasívnej vecnej legitimácie a jeho obrana spočíva v tvrdení, že pasívne vecne legitimované sú aj iné subjekty, musí túto skutočnosť jednoznačne tvrdiť a na jej preukázanie predložiť dôkazy.“

7.8. Dovolací súd konštatuje, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/94/2018 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 191/2018 od ktorých vidia žalovaní 1/ a 2/ odklon, je pre

odlišné skutkové okolnosti na prejednávaniu právnu vec neaplikovateľné. Zo skutkových okolností rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/94/2018 sa rozhodovalo o otázke vymedzenia okruhu strán sporu v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, v ktorom prijali záver, že až do vyporiadania dedičstva ohľadom prejednávanej veci, sú všetci dedičia považovaní za jej vlastníkov, pričom v danom určovacom spore, títo majú postavenie tzv. nútených procesných spoločníkov podľa § 78 ods. 1 CSP. Konania o takejto žalobe sa tak musia zúčastniť (ako žalobcovia alebo ako žalovaní) všetci dedičia, inak je daný nedostatok vecnej legitímácie. Z nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 191/2018 vyplýva, že tento neprisvedčil tvrdeniu sťažovateľky, že sa jej odvolacou námietkou o tom, že nemala byť v spore jediným žalovaným, odmietol krajský súd zaoberať. Napriek tomu, že krajský súd skonštatoval, že ide zo strany sťažovateľky o novo tvrdenú námietku, v odôvodnení svojho rozhodnutia sa s ňou vysporiadal. Uviedol pritom, že z obsahu spisového materiálu nevyplývalo, že by nositeľom záložným právom zabezpečenej pohľadávky mal byť akýkoľvek ďalší subjekt, sťažovateľka bola ako jediný záložný veriteľ evidovaná na liste vlastníctva a zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorá mala podľa sťažovateľky existenciu ďalších záložných veriteľov preukazovať, sťažovateľka nepredložila. Toto v napadnutom uznesení skonštatoval aj najvyšší súd a dospel k záveru, že týmto postupom odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie z procesného hľadiska (ktoré je v prípade tohto dovolacieho dôvodu rozhodujúce) nemohla byť sťažovateľka negatívne dotknutá. Najvyšší súd teda dospel k záveru, že nebol naplnený dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.9. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že v tomto predmetnom prejednávanom prípade nešlo o žalobu o určenie, že vec patrí do dedičstva, na ktorú sa žalovaní 1/ a 2/ odvolávajú, ale o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníckeho. Pôvodný žalobca (C. P.) sa domáhal zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva so žalovanými 1/ a 2/ k nehnuteľnosti vedenej v katastri nehnuteľností u Okresného úradu, katastrálneho odboru v Rimavskej Sobote pre okres B. C., obec L. a kat. územie L. na liste vlastníctva č. XXXX ako C-KN parc. č. XXX/X, zastavené plochy a nádvorie vo výmere 652 m². Vlastníci N. P. narodený XX. Y. XXXX a N. P.Í. narodená XX. X. XXXX nadobudli predmetný pozemok v podiele 1/2 z titulu kúpnej zmluvy V 2584/2012 zo dňa 19. októbra 2012. V čase podania žaloby boli vlastníckymi (ako žalovaní 1/ a 2/) predmetnej parcely, ich pasívna legitímácia bola preukázaná tým, že sporná garáž bola postavená na tejto parcele v podielovom spoluvlastníctve (LV č. XXXX). Aktívnu legitímáciu žalobkyní G. P.Q. a MUDr. A. E. mal okresný súd preukázanú dedičským rozhodnutím sp. zn. 3D/984/20019 z 11. marca 2020 po poručiteľovi C. P. (pôvodný vlastník parcely).

7.10. V každom prípade v rozsudku najvyššieho súdu z 30. júna 2008 sp. zn. 8Cdo/94/2018 a nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 191/2018 ide o odlišný skutkový základ sporu. Otázkou analógie v skutkovom stave ako predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe sa zaoberal Ústavný súd Slovenskej republiky v nález č. k. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020 (ZNaU 24/2020), ktorý judikoval, že „(...) Ak však nejde o analógiu v skutkovom stave, teda o typovo skutkovú podobu, aplikácia skorších súdnych rozhodnutí nie je namieste. Ak najvyšší súd nesprávne vyhodnotí analógiu v skutkovom stave a toto posúdenie má za následok odmietnutie dovolania, ide o porušenie práva na spravodlivý proces.“ Zásada o analógii v skutkovom stave ako nevyhnutného predpokladu aplikácie ustálenej rozhodovacej praxe je aplikovateľná aj na aktuálne rozhodovanie dovolacieho súdu. Dovolateľmi označené rozhodnutia najvyššieho a ústavného súdu nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax pre prejednávany prípad, nakoľko predmetné rozhodnutia neriešili skutkovo a právne analogickú situáciu, o akú ide v danej veci. Navyše právna otázka, ktorú mal dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, nebola (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej, t. j. nešlo o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním (3Cdo/229/2017). Vyššie uvedené znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú s rozhodovaným sporom súvis. Len polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Relevanciu podľa § 421 ods. 1 CSP má právna otázka (nie skutková), na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia.

7.11. Napriek tomu vec prejednávajúci senát obiter dictum poukazuje na to, že podanie žaloby o určenie,

že určitá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi je typické pre situácie, keď sa dedič alebo skupina dedičov domnieva, že určitá vec, ktorá nebola predmetom dedičského konania po ich poručiteľovi (z rôznych dôvodov), patrí do dedičstva po poručiteľovi (a teda môže byť predmetom dodatočného dedičského konania), ak je vec v súčasnosti (v čase podania žaloby) užívaná alebo evidovaná ako vlastníctvo tretej osoby. Dedičia v takom prípade nemajú inú možnosť, ako podať žalobu o určenie, že predmetná nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiteľovi, keďže dedičské konanie môže v zásade prebehnúť len vo vzťahu k takému majetku poručiteľa, ktorý sa považuje za nesporný. V danej veci konanie o novoobjavenom majetku po poručiteľovi (otcovi žalovaného 1/) spornej samostatne stojacej garáži bolo zastavené, pretože žalovaný 1/ nepredložil žiaden hodnoverný dôkaz o tom, že poručiteľ bol vlastníkom predmetnej garáže (uznesenie Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 3D/570/2019-85, Dnot 185/2019 z 19. apríla 2021).

8. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaných 1/ a 2/, v ktorom namietali nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

9. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

10. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.